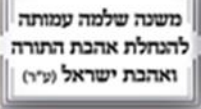

שתי משניות ליום משנה שלמה

יו"ל ע"י משנה שלמה

העמותה להנחלת אהבת התורה ואהבת ישראל (ע"ר)

מס' עמותה: 580553329

טל': 052-5802345 מייל: mishna.shlema@gmail.com
כתובת: עין שמש 23 גני תקווה 55900

פרויקט שתי משניות ליום - לעילוי נשמת
הרה"ק רבי אברהם מתתיהו ב"ר מנחם נחום זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מסטפנט
הרה"ק רבי חיים זאנוויל ב"ר משה זצוק"ל כ"ק אדמו"ר מריבניץ

"תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן העולם הבא שנאמר: "הליכות עולם לו"
אל תיקרי הליכות אלא הלכות". - רש"י: הלכות - משנה וברייתא. הלכה למשה מסיני.

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרה"ק רבי שלום מרדכי הכהן שבדרון המהרש"ם ע"ה הרה"ק אברהם שלמה בידרמן האדמו"ר מלעלוב ע"ה

משנה ג'

רבינו עובדיה מברסגורא

פרת חטאת - פרה אדומה. דלאו לאבילה היא.

ושור הנסקל - לאחר שנגמר דינו. דקיימא לן דאסור בהנאה אפילו שחוט.

ועגלה ערופה - דסבירא ליה דנאסרת מחיים ואפילו שחטה אסורה. ובגמרא מסיק דפרת חטאת ועגלה ערופה אינה משנה. דשניהן הויא שחיטתן שחיטה ראויה, וצריך להסירן מן המשנה דלא פטר בהו רבי שמעון.

חכמים מחייבין - האי דמחייבי חכמים בשוחט לעבודה זרה, לא שנו אלא ששחט ראשון לעבודה זרה ובא שני ושחט לשלחנו לאבול, אבל ראשון לשלחנו ושני לעבודה זרה, דבהך שחיטה בתרייתא דמחייבי עלה משום "אותו ואת בנו", אתי נמי דין קטלא עלויה, פטור ממלקות, דקם ליה בדרבה מיניה, דתרתוי לא עבדינן ביה. ופעמים שאפילו שחט ראשון לשלחנו ושני לעבודה זרה חייב, כגון דאתרו ביה משום "אותו ואת בנו", ולא אתרו ביה משום עבודה זרה, דכיון דלא אתרו ביה משום עבודה זרה לא מיקטל, ולוקח משום "אותו ואת בנו". והלכה כחכמים.

ונתבלה בידו - שלא מדעת.

הזותר - שתוחב הסכין בנחיריו וחותר.

המעקר - שעוקר הסימנים ממקום חיבורן ואינו שוחטן.

פטור - ואפילו לרבנן. ולא דמיא לשחיטה דלעיל, דהתם שחיטה מעליא איכא ודבר אחר גורם לה ליפסל, אבל הכא ליכא שחיטה כלל.

איזה שלקח ראשון ישחט ראשון - אם באו לבית דין, שבא האחד לשחוט וחבירו מעכב עליו ואומר אני צריך יותר ממך, אנו אומרים להם הלוקח ראשון ישחוט, שעל מנת כן לקח, שאילו לא מכרה בעל הבית לשני ועכבה לעצמו היה הלוקח שוחט. שכך שנינו בתוספתא, הלוקח מבעל הבית הוא קודם לבעל הבית, שעל מנת כן לקח.

ואם קדם השני זכה - שהקדים בעצמו כדי שלא יבוא לידי איסור, ויש לו ריחוק שאוכל היום בשר.

השוחט באיסור 'אותו ואת בנו', לדוגמא, את האם והבן **וּנְמָצָא** שאחת מן הבהמות הינה **טְרֵפָה**, או **השוחט** את הבהמה הראשונה **לְעִבּוּדָה זָרָה** ובא אדם נוסף ושחט את השניה, או **והשוחט פרת חטאת** היינו שאחת מהבהמות היתה פרה אדומה, או **ושור הנסקל** שאחד מהם היה שור שעומד להיסקל על שהרג אדם, או **ועגלה ערופה** שאחת מהבהמות היתה מיועדת לעריפה במצוות עגלה ערופה - **רְבִי שְׁמַעוֹן** - **פּוֹטֵר** היינו שבכל המקרים הנ"ל דעת רבי שמעון היא, שלא עברו על איסור 'אותו ואת בנו', לפי שסובר רבי שמעון ששחיטה שאינה מכשירה את הבשר לאכילה אינה נקראת שחיטה, והיות ובמקרים הנ"ל מדובר על בהמות שלא עומדות לאכילה, אין שחיטתן נקראת שחיטה, ולכן גם לא על לאו של 'אותו ואת בנו', **וְחַכְמִים** - **מְחַיְבִין** בכל המקרים הנ"ל משום הלאו של 'אותו ואת בנו', שכן חכמים סוברים שאע"פ ששחיטתם של **עוברים** כל אלו אינה מכשירה לאכילה, מכל מקום נקראת היא שחיטה, ולכן עוברים גם על הלאו של 'אותו ואת בנו'. **השוחט** באיסור 'אותו ואת בנו', לדוגמא, את האם והבן **וְנִתְנַבְּלָה בְּיָדוֹ** היינו שנפסלה הבהמה הראשונה, או השניה בזמן השחיטה, כגון: שעבר על 'שהייה' או 'דרסה', **וְהַנּוֹחֵר** שחתך בתוך נחיריה של הבהמה, **וְהַמְעַקֵּר** או שעקר את סימני השחיטה - **פְּטוֹר מְשׁוּם אוֹתוֹ וְאֵת בְּנוֹ** היינו שלא עובר על איסור 'אותו ואת בנו' אף לדעת חכמים, שכן לא היתה כאן שחיטה כלל. **שְׁנַיִם** שני אנשים **שְׁלָקְחוּ** שקנו **פָּרָה וּבָנָה** היינו שאחד קנה את האם והשני קנה את וולדה, ושניהם רוצים לשחוט באותו יום, ומשום האיסור של אותו ואת בנו אין הם יכולים לשחוט שניהם באותו יום, השאלה מי קודם למי בשחיטה, ועונה המשנה **אֵיזָה שְׁלָקַח** מי שקנה **ראשון, ישחט ראשון** יהיה זה הראשון שישחט תחילה, והשני יחכה למחר ואז יוכל לשחוט, וזאת מפני שהמוכר כשמכר לקונה הראשון נתן לו גם את הזכות לשחוט ראשון, לפי 'שהלוקח מבעל הבית קודם לבעל הבית שעל מנת כן לקח', כלומר שאף המוכר יכול לשחוט רק לאחר שישחט הקונה הראשון, ומכאן שהקונה השני לקח את הזכות של המוכר לשחוט אחרי הראשון **וְאִם קָדַם הַשְּׁנַיִ** ואם הזדרז הקונה השני ושחט בתחילה - **זְכָה** וימתין הקונה הראשון עם השחיטה למחר. אם **שָׁחַט פָּרָה וְאַחַר כֵּן שְׁנֵי בָנֶיהָ** והתרו בו על כל אחד מהבנים שעובר על איסור 'אותו ואת בנו' - **סוֹפֵג שְׁמוֹנִים** מלקות, שכן עובר הוא על איסור בכל בן ששוחט. ואם **שָׁחַט** את **שְׁנֵי בָנֶיהָ** שני הבנים של הפרה **וְאַחַר כֵּן שְׁחָטָה** את הפרה - **סוֹפֵג אֶת הָאַרְבָּעִים** מלקות לפי שעבר על האיסור רק בשחיטת האם. אם **שְׁחָטָה** באותו יום את הפרה **וְאֵת בְּתֵיהָ** בת הפרה **וְאֵת בֵּת בְּתֵיהָ** ואת נכדתה - **סוֹפֵג שְׁמוֹנִים** לפי שעבר פעמיים על איסור 'אותו ואת בנו', פעם אחת כששחט את

לעילוי נשמת

מורי ורבי הרה"ק יצחק יגן ב"ר יעקב ורחל זצוק"ל
מור"ר אבי דוד שלום ב"ר שלמה דב וברכה שיפמן ע"ה
הרבנית פעריל דבורה ע"ה בת הרב ישראל צבי יאיר
מרת חיה רויזא בת מוה"ר נטע צבי שלזינגר ע"ה

לקבלת המשנה היומית למייל או לווצאפ ולהנצחות

ניתן לשלוח מייל לכתובת: mishna.shlema@gmail.com

או לשלוח הודעה לנייד: 052-5802345 או: 053-4287288

רבינו עובדיה מברסבורג

סופג שמונים - דעל כל בן ששוחט עובר בלאו.

סופג את הארבעים - דאין כאן שחיטת איסור אלא אחת.

שחטה ואת בתה ואחר כך את בת בתה - יש כאן שני אותו ואת בנו.

שחטה ואת בת בתה - אין כאן עדיין איסור. ואחר כך שחט את בתה. ויש בשחיטה זו שני איסורים, אותו ואת בנו משום אמה, ובנו ואותו משום בתה של זו שכבר נשחטה.

סופג ארבעים - דחד לאו הוא וחדא התראה וחד מעשה.

סומכוס אומר סופג שמונים - דסבירא ליה לסומכוס דמיחייב בהתראה אחת ובלאו אחד שתי מלקיות. והוא הדין לרישא, דקתני שחט שני בניה ואחר כך שחטה סופג ארבעים, לסומכוס סופג שמונים. וכך היא בתוספתא, שחט חמישה בניה ואחר כך שחטה, סומכוס אומר משום רבי מאיר חייב משום חמישה לאין.

בארבעה פרקים בשנה - דרך ישראל לעשות סעודות בארבעה פרקים הללו, וסתם הלוקח בהמה אינו לוקח אלא לשוחטה מיד, לפיכך המוכר בהמה לחבירו, ומכר תחילה אמה או בתה בו ביום, צריך שיאמר לשני דע לך שהיום מכרתי אמה לשחוט או בתה מכרתי לשחוט, שמא כבר נשחטה.

ביום טוב האחרון של חג - היו מרבים בשמחה מפני שרגל בפני עצמו הוא וחביב עליהן, והאי דלא חשיב ערב יום טוב ראשון של חג, משום דכולי עלמא טרידי בסוכה ולולב, ואין להם פנאי להרבות בשחיטה.

אף ערבי יום הכיפורים בגליל - ולא ביהודה ובשאר ארצות, שלא היו אוכלים ערב יום הכיפורים אלא בשר עוף ודגים כדמוכח בבראשית רבה גבי ההוא חייטא דוכן גונא.

בזמן שאין לו ריח - הפסק בינתיים, שמכר האם היום.

אבל יש לו ריח - שמכר את הראשונה אתמול והשנייה היום.

אין צריך להודיעו - שאני אומר אתמול שחטה הראשון.

פירוש אחר, בזמן שאין לו ריח שהוא נחפו ומהיר לקנות שמראה שרוצה לשחוט היום. אבל יש לו ריח שאינו נחפו בקנייתו, אינו חייב להודיעו, דשמא לצורך יום אחר הוא קונה.

ורבי יהודה לפרושי מלתיה דת"ק אתי ולא לאפלוגי עליה. **ומזה רבי יחזקיה** - אף על פי שלקח זה היום וזה למחר. ולפירוש השני, אף על פי שאינו נחפו ומהיר לקנות.

את האם לחתן ואת הבת לכלה - אורחא דמלתא נקט, דאורחא ארעא לעשות סעודה טפי בבית החתן מבית הכלה, הלכך האם לחתן שהיא גדולה, והבת שהיא קטנה לכלה.

בת הפרה, והפעם השנייה כששחט את הנכדה ביחד עם אימה באותו יום. אם **שְחָטָה** שחט את הפרה **וְאֵת בַּת בִּתְהָא** ואת נכדתה באותו יום, שבכך לא עבר על שום איסור, **וְאַחַר כֵּן שְחָט אֵת בִּתְהָא** בת הפרה שהיא אם הנכדה, אע"פ שבשחיטה זו עבר על שני איסורים, אחד משום האם שלה, והשני משום הבת שלה - **סוֹפֵג אֵת הָאַרְבָּעִים** לוקח רק ארבעים מלקות, שהרי שחט באיסור רק בהמה אחת**. שני **סוֹמְכוֹס אוֹמֵר מְשׁוּם רַבִּי מֵאִיר: סוֹפֵג שְמוֹנִים** מלקות, לפי שעבר על שני איסורים שונים, הראשון על 'אותו ואת בנו' והאיסור השני 'בנו ואותו' והיות שהם שני איסורים שונים, לוקח שמונים מלקות. **בְּאַרְבַּעַת פְּרָקִים זְמַנִּים בְּשָׁנָה** שהמשנה תפרט בהמשך, **הַמוֹכֵר בְּהֵמָה לְחֵבְרוֹ צָרִיךְ לְהוֹדִיעוֹ לְקוֹנָה: אִמָּה מְכַרְתִּי לְשָׁחוּט**, או **בִּתְהָא מְכַרְתִּי לְשָׁחוּט** כדי שימתין הקונה וישחט רק למחרת, כדי לא לעבור על 'איסור אותו ואת בנו', והטעם הוא לפי שבזמנים אלו מרבים בסעודות ובד"כ מי שקונה בהמה קונה אותה על מנת לשחוט אותה באותו יום, ולכן צריך להודיע המוכר שמכר את האם, או את הבת, שמא כבר שחטו אותם באותו יום ואסור לו לשחוט את הבהמה באותו יום, ויש לחכות עם השחיטה למחר. **וְאֵלּוּ הֵן** ארבעת הזמנים: **עֶרֶב יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן שֶׁל הַחֵג** סוכות, שהוא ערב שמחת תורה, **וְעֶרֶב יוֹם טוֹב הָרִאשׁוֹן שֶׁל פֶּסַח** ערב חג הפסח, שהוא ערב ליל הסדר, **וְעֶרֶב עֶצְרַת** ערב חג השבועות, **וְעֶרֶב רֵאשׁ הַשָּׁנָה**, ואנשי הגליל צריכים להודיע גם בערב יום כיפור, כמו שלימד רבי יוסי הגלילי **וְכַדְבָּרֵי רַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי** שאמר שכל האוכל ושותה בתשיעי בתשרי כאילו התענה תשיעי ועשירי **אֶף עֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים בְּגִלְלִיל** היה צריך המוכר להודיע, לפי שבגליל היו מרבים בסעודות בערב יום כיפור על פי דבריו של רבי יוסי הגלילי, אך ביהודה ובשאר מקומות לא היו אוכלים בשר בערב יום כיפור, אלא היו אוכלים עופות ודגים. **אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: אֵימָתֵי** מתי צריך להודיע לקונה שמכר את האם/הוולד **בְּזִמְנֵן שְׂאִין לוֹ רוּחַ** היינו כאשר מכר לו בערב החג עצמו ומסתמא הקונה הראשון שוחט באותו יום כי לא היתה לו שהות לשחוט ביום אחר, **אָבַל יֵשׁ לוֹ רוּחַ** אבל אם מכר לקונה הראשון ביום אתמול, והיתה לו שהות לשחוט כבר ביום אתמול, **אֵין צָרִיךְ לְהוֹדִיעוֹ** לקונה השני בערב החג שמכר אתמול את האם/הבת, שמסתמא הקונה מאתמול שחט מיד את הבהמה שקנה, ולכן לקונה השני מותר כבר לשחוט היום. **וּמוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה בְּמוֹכֵר אֵת הָאִם לְחֵתָן וְאֵת הַבַּת לְכַלָּה** אבל במקרה בו מכר את הפרה לחתן ואת בת הפרה מכר למשפחות הכלה - **שְׂצָרִיךְ לְהוֹדִיעַ** צריך להודיע למשפחות שמכר להם אם ובתה, לפי ש... **בְּיָדוּעַ שְׂשֻׁנִיהֶם שׁוֹחֲטִין בְּיוֹם אֶחָד** היינו שמן הסתם שניהם קנו את הבהמות לצורך סעודת החתונה ויש סיכוי סביר ששניהם ישחטו יחד ביום החתונה, לכן צריך להודיע להם אם מכר להם אם ובתה, כדי שלא ישחטו באותו יום ויעברו על איסור 'אותו ואת בנו'.

*אם שחט את הבהמה השנייה לעבודה זרה אינו מקבל עונש על לאו של 'אותו ואת בנו' משום שמתחייב מיתה על העבודה זרה, ויש כלל 'קים ליה בדרבא מיניה', כלומר כשאדם מתחייב בשני עונשים, מענישים אותו בעונש החמור ופוטרם אותו מהעונש הקל, אף כאן במקרה הזה מתחייב הוא מיתה ונפטר מעונש המלקות

**לפי שאין כאן אלא לאו אחד והתראה אחת ומעשה אחד, שהרי בסוף שחט רק בהמה אחת באיסור.

משנה ד

בְּאַרְבַּעַת פְּרָקִים אֱלוֹ שהוזכרו במשנה הקודמת שהם: ערב שמחת תורה, ערב פסח, ערב חג שבועות וערב ראש השנה, **מִשְׁחִיטִין אֶת הַטֶּבַח בְּעַל כָּרְחוּ** מכריחים את הקצב לשחוט גם נגד רצונו, כפי שיבואר במשנה. **אֶפְלוּ שׁוֹר שְׂוָה אֶלְף דִּינָרִין** שאפילו אם השור שווה אלף דינרים, **וְאִין לוֹ לְלוֹקַח אֶלְא דִּינָר** והלקוח נתן לקצב דינר אחד תמורת בשר בשווי זה, ואין לקוחות נוספים שמעוניינים לקנות בשר - **כּוֹפִין אוֹתוֹ לְשָׁחוֹט** כופים על הקצב שישחט את השור וייתן לאותו לקוח בשר בסכום של דינר, והטעם הוא לפי שהכסף שנתן הלקוח לקצב הקנה לו בשר בשור בשווי דינר, והוא עתה שותף בגוף השור, ואע"פ שתיקנו חכמים שכסף אינו קונה אלא הסחורה נקנית במשיכה, בכל זאת בארבעה זמנים אלו מפני כבודם וחשיבותם של החגים תיקנו חכמים שכסף כן קונה כפי הדין מהתורה. **לְפִיכָךְ, אִם יָת** השור קודם ששחטו אותו - **יָת לְלוֹקַח** היינו שמפסיד הלקוח את דינרו, שכן אומרים לו קח מבשר הנבילה בשווי דינר כפי ששילמת. **אֲבָל בְּשֶׁאֵר יָמוֹת הַשָּׁנָה אֵינּוּ כֵן** כלומר אין מכריחים את הקצב לשחוט את השור אם לא משתלם לו, ויכול הקצב לחזור בו מהמכירה כל זמן שהלקוח לא משך בפועל מהבשר, וזאת על פי תקנת חכמים שכסף אינו קונה אלא משיכת הסחורה קונה, **לְפִיכָךְ, אִם יָת** השור קודם ששחטו אותו - **יָת לְמוֹכֵר** ההפסד הוא של המוכר בלבד, וצריך המוכר להחזיר ללקוח את הכסף ששילם מראש.

רבינו עובדיה מברטנורא

משחיטין את הטבח בעל כרחו - שאם קיבל דינר מלוקח ליתן לו בדינר בשר. **אפילו שור שוה אלף זוז** - שחטו בעל כרחו, אף על פי שאין לו לוקחים לשאר הבשר. לפי שדבר תורה מעות קונות, ומעת שקיבל המוכר הדינר קנה הלקוח הבשר. ולא תקנו חכמים שמשיכה קונה ולא מעות, אלא גזירה שמא יאמר לו מוכר לקונה נשרפו חטיף בעליה. דאי מוקמת להו לפירי באחריות הלקוח משנתן המעות, אי מתרמי דליקה בבית המוכר שהפירות שם, לא טרח לאצולינהו. אבל לאחר שמשך מסתמא ממטי להו לביתיה. ובארבעה פרקים אלו העמידו חכמים דבריהם על דין תורה שהמעות קונות. **לפיכך אם מת מת ללוקח** - ומפסיד לדינר שהרי ברשותו מת. **אינו כן** - דבעינן משיכה וכל זמן שלא משך חוזר בו הטבח.